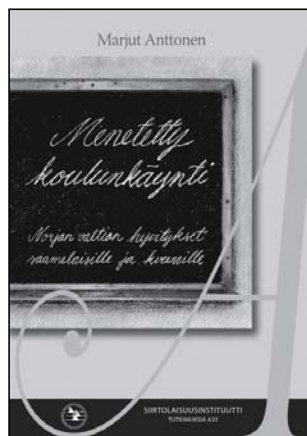

Kirja-arvosteluja

Marjut Anttonen: Menetetty koulunkäynti. Norjan valtion hyvitykset suomalaisille ja kveeneille. Siirtolaisuusinstituutin tutkimuksia A33. Painosalama Oy, Turku. 141 s. ISBN 978-952-5889-01-7. ISSN 0356-9659.

Suomalaiset ovat muuttaneet kaikkialle maailmaan – tuskinpa on sellaista kolkkaa, mihin ei maanmiehiämme ja -naisiamme olisi asettunut asumaan paremman elämän toivossa. Tunemme hyvin Pohjois-Amerikkaan suuntautuneen muuttoliikkeen taustat, samoin Ruotsiin ja vaikkapa Australiaan suuntautuneet muutot on kohtuullisen kattavasti dokumentoitu. Yllättävää kyllä, moneen maahan suuntautunut muutto odottaa vielä lisävalaistustaan. Tästä olkoon yhtenä esimerkkinä Pohjois-Norjaan Ruijan alueelle suuntautunut muutto. Vaikka lukumääräisesti muuttoa ei voi pitää ns. suurena muuttona, muodostavat suomalaiset (”kveenit”) Pohjois-Norjan asukkaista huomattavan osan. Norja oli 1800-luvulla tärkeä muuttokohde jo siksin, että meri antoi aina ”viljaa” kotimaassaan nälästä kärsineille suomalaisille.

Suomalaisten kohtalo oli joutua rankan norjalais-tamispolitiikan kohteeksi aivan viime vuosikymmenille asti. Äidinkielen puhuminen oli kielletty, suomalaista kirjallisuutta ja sanomalehtiä ei saanut julkaista. Tässä suhteessa on oikeutettua puhua vaiennetusta kansasta. Tässä yhteydessä on syytä painottaa, että samankaltaisen kohtelun koki moni muukin vähemmistöryhmä Norjassa.

Tohtori Marjut Anttonen tutkimus ”Menetetty koulunkäynti. Norjan valtion hyvitykset saamelaisille ja kveeneille” on tärkeä selvitys Norjan valtion politiikassa tapahtuneesta täyskäännöksestä. Vuosituhannen vaihteessa maassa säädettiin laki, joka salli norjalais-tamispolitiikan kohteeksi joutuneille oikeuden haakea hyvitystä kokemistaan menetyksistä. Tässä suh-

teessa norjalaisten menettely on poikkeava, samalla sitä voidaan pitää reiluna tunnustuksena siitä, että isäntämaa ei aina kohdellut oikeudenmukaisesti maassa asuvia vähemmistöjä.

Anttonen kirja jakaantuu seitsemään päälukuun. Kirjan sisältö on jäntevä, ja työ etenee hyvin tekijän hallinnassa. Anttonen on tutkijanuransa aikana perehtynyt syvällisesti Pohjois-Norjan suomalaisten kohtaloihin, ja tämä näkyy varmuutena hänen tekstissään: teksti etenee tekijän ehdoilla.

Marjut Anttonen on viimeisessä eli seitsemännessä luvussa hyvin kiteyttänyt saamansa tutkimukselliset löydökset. Ote on enemmänkin pohdiskeleva kuin tiukan tieteellinen:

”Kysymys syllisyydestä kytkeytyy myös viime vuosikymmeninä eri puolille maailmaa virinneeseen keskusteluun erilaisten alkuperäiskansojen, vähemmistöjen ja pienryhmien oikeudesta omaan historiaan. Heillä on tarpeensa, halunsa ja oikeutensa saada kertoa historiansa omasta näkökulmastaan, ja tämä tarve on jatkuvasti kasvanut”. (Anttonen 2010, 102)

Toki Suomessakin on hyvityksenomaisia tekoja tehty. Tästä olkoon esimerkkinä Anttonen mainitsema saamelaisien kallojen palautus Inarin Hautuumaasaareen vuonna 1995. Kallot oli tutkimustarkoituksissa viety Helsinkiin 1900-luvun alussa (Anttonen 2010, 103).

Missä määrin meillä suomalaisilla on norjalaisten menettelystä opittavaa, sitä voi kukin pohtia kirjaa lukiessaan. On hyvin tiedossamme, että romanilasten pakkosijoittamiset lastenkoteihin jatkuivat Suomessa vielä 1960-luvulla. Samoihin aikoihin saamelaisemme saivat ensimmäiset aapisensa. Anttonen mukaan Pohjois-Suomessa sotien jälkeen vallinnutta tilannetta voidaan verrata Norjan vastaavaan muun muassa koulujen asuntolasysteemin osalta.

Kirjansa lopuksi Anttonen esittää haastavan, mutta mielenkiintoisen kysymyksen potentiaalisesta hyvityksen paikasta. *”Mistä voimme tietää, ettei kasvava sukupolvi jossain vaiheessa tulevaisuudessa aseta meidän sukupolveamme vastuuseen siitä, että heidän kohtalokseen tuli viettää lapsuuden arkipäivät suurimmaksi osaksi päiväkodissa?”.* (Anttonen 2010, 111–112).

Onneksi minua ei kylmää tämä pohdinta. Ainoa lapsemme vietti suuren osan lapsuudestaan päiväko-

dissa – kuten nykyisin hänen kolme lastaan. Vaikka traumaa ei ole jäänyt, avaa Marjut Anttonen hyvityskeskustelulle mielenkiintoisia ja tarpeellisia teemoja.

Kokonaisuutena ottaen kirja on sujuva ja helppolukuinen huolimatta vaikeasta temasta. Kirjaa voi surutta suositella lukiolaisista yliopistoväelle.

Ismo Söderling

Synberg, Kari, Muuttoliike Syrjä-Venäjällä. Tapaustutkimus Kirovskista, Apatiitista ja Nelidovosta. Publications of the University of Eastern Finland, Dissertations in Social Sciences and Business Studies 8. Joensuu 2010. 379 s. ISBN (nid.): 1798-5749. ISSN (nid.): 978-952-61-0203-0.

Kari Synbergin väitöskirja Syrjä-Venäjän muuttoliikkeestä on harvinainen, sillä suomalaisten toimesta on tehty vähän muuttoliiketutkimusta naapurimaastamme Venäjältä. Kari Synbergin aihevalinta on muuttoliike- ja aluetutkimuksen kannalta tärkeä, ja hän tuo väitöskirjassaan runsaasti uutta, ennen analysoimatonta tietoa. Tekijällä on ollut myös erinomaiset mahdollisuudet toteuttaa tutkimuksensa, sillä hän on työskennellyt aikaisemmin Venäjällä. Hänellä on siten laajoja ja tieteellisen tutkimuksen toteuttamisen kannalta tärkeitä kontakteja tutkimusalueilla. Venäjän kielen taito on mahdollistanut tutkijan tutustumisen suoraan primääriaineistoon, kuten tilastoihin, arkistoihin ja kirjallisuuteen. Tiedot ovat siten ensikäden tietoja, ja siten tiedon oikeellisuus on myös turvattu.

Väitöskirjan rakenne on looginen: asiat etenevät selkeästi, ja tutkija osoittaa osaamisensa eri luvuissa. Alussa esitetään tutkimusasetelma ja viisi keskeistä tutkimustehtävää (s. 23–24). Tämän jälkeen tuodaan syvällisesti esille keskeiset käsitelmärittelut sekä muuttoliikkeisiin suoraan ja välillisesti vaikuttavat determinantit. Determinantti onkin tutkijan mukaan yksi työn keskeisimmistä käsitteistä, ja tämä ilmenee myös analyysiosiossa.

Väitöskirjassa on useita kaaviokuvia, ja ne helpottavat lukijaa ymmärtämään eri asioiden yhteyksiä. Tapaustutkimusalueet esitellään monipuolisesti, ja tekijä

hakee eroja sekä yhtäläisyyksiä niin Murmanskin alueella sijaitseville Kirovskille ja Apatiitille kuin Tverin alueella sijaitseville Nelidovon ja Lihoslavin kaupunkeille. Viimeksi mainitulle on tehty tutkimuksessa empiirinen osa-analyysi opiskelijakyselyn muodossa. Muille alueille väitöskirjassa on tehty sekä asukas- että opiskelijakyselyt. Tekijällä on tutkimusmateriaalina myös valokuvia, jotka ovat havainnollistavia. Tapaustutkimusalueista on vielä erityinen lukunsa viisi, joka tuo syvempää tietoa tapaustutkimusalueiden väestönkehityksestä, työssäkäynnistä ja taloudesta.

Kari Synberg on tuonut esiin keskeisiä teorioita – myös muuttoliiketeorioiden yhdistelmämallit on esitetty ansiokkaasti. Tutkija toteaa, ettei muuttoliikkeiden monimutkaisuuden ja dynaamisen rakenteen vuoksi ole kuitenkaan mahdollista muodostaa vain yhtä yleistä muuttoliiketeoriaa. Tämä pitää paikkansa, ja Synberg tarkastelee muuttoliikettä niiden monimuotoisuuden vuoksi eri tieteenalojen näkökulmista. Näin hän lisää tietämystämme muuttoprosesseista yksilötasolta aina globaalille tasolle asti.

Pitkän matkan muutoissa korotuvat työhön liittyvät taloudelliset syyt. Tutkimuksen mukaan Syrjä-Venäjälle muuttaneita on houkuteltu alueille erilaisin etuuksin, esimerkiksi paremmilla palkoilla. Kyseessä on samantyyppinen järjestelmä, joka oli aikanaan käytössä myös Suomessa syrjäseutulisien muodossa. Tutkija tuo kuitenkin aiheellisesti esille sen, että pelkkä palkkataso ei aina riitä toteuttamaan muuttoa; myös alueiden hintatasolla on merkityksensä muuttoon vaikuttavana tekijänä.

Tekijällä on myös laaja perehtyneisyys alan teoreettiseen kenttään. Väitöskirjan analyysi on kolmitasoinen, eli se jakaantuu mikro-, meso- ja makrotasoon. Tämä on toimiva valinta ja tutkimuksessa käytetyt aineistot yksilötason kyselyaineistoista valtakunnan tason tietoihin luovat hyvän kokonaiskuvan tutkimusteemaan ja siihen rakentuviin syvällisiin kytköksiin systeemiteoreettisesta näkökulmasta.

Luvussa kuusi Kari Synberg esittelee Venäjän muuttoliikkeisiin vaikuttavat yleiset prosessit lähtien historiasta nykypäivään. Osiossa käydään kiinnostavasti läpi pohjoisten aluekysymysten ohjailua, muuttoliikesäädöksiä sekä hallintoa. Tutkimusalueita peilataan aluekehitysministeriön luokitteluun, jonka mukaan alueet voidaan jakaa kasvukeskuksiin, tukialueisiin ja taantuviin alueisiin. Jaottelun mukaan sekä Tverin että Murmanskin alueet kuuluvat nykyisin taantuviin tausta-alueisiin.

Tapaustutkimusalueiden tarkempi empiirinen analyysi luvussa seitsemän tuo tietoa eri väestöllisistä indikaattoreista, kuten kaupunkien ja maaseudun väestökehityksestä, siirtolaisuudesta ja asumisesta syntymäpaikkakunnalla. Nämä ovat erittäin kiinnostavia väestöllisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat Syrjä-Venäjän alueelliseen kehitykseen. Tapaustutkimusalueiden kehitystä verrataan myös muiden Venäjän alueiden kehitykseen.

Luku muuttoliikkeisiin vaikuttavista sosiaalis-taloudellisista kehityseroista on myös antoisaa luettavaa. Aluetaloustiedot ja muut käytetyt mittarit, kuten YK:n kehittämä inhimillisen kehityksen indeksi (HDI-indeksi) on huolella valittu analyysin kohteeksi. Tässä osiossa tuodaan tietoa valtion omaisuuden yksityistämisen Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen. Lisäksi kyselytutkimuksen avulla on selvitetty työnantajan roolia tutkimusalueilla. Tässä osiossa on myös käytetty erilaisia tilastollisia testauksia ja pääkomponenttianalyysia. Analyysi ja sen tulokset esitetään vaihe vaiheelta, ja se on siten informatiivinen. Myös pääkomponentit on nimetty täsmällisesti.

Mielenkiintoinen on myös luku sisäisestä muuttoliikkeestä, sillä luvussa on esitetty kiinnostava muuttoliikeperusteinen aluejako (taulukko 56). Tverin alue kuuluu tasapainoisen muuton alueisiin, kun taas Murmanskian alue on nimetty absoluuttisen poismuuton alueeksi. Venäjän sisäisessä muutossa ilmenee muuallakin havaittu ilmiö, eli muutot suuntautuvat etupäässä kehittyneille ja kehittyville alueille. Asunto- ja asuntojen hinnat Moskovassa ja Pietarissa voivat kääntyä väliin tuleviksi esteiksi muuttamiselle. Tässä luvussa on todella ansiokasta tilastotietoa muuttovirroista ja niiden jakautumisesta eri aluetasoilla.

Analyysissä on käsitelty determinantteja, jotka vaikuttavat Kirovskin, Apatiitin ja Nelidovon asukkaiden ja opiskelijoiden muuttoprosessien taustalla. Myös muuttamisen esteet ovat olleet analyysin kohteena, ja ne linkittyvät Leen veto-työntöteoriaan ja väliin tuleviin esteisiin. Kirovskissa ja Apatiitissa annettuja vastauksia on analysoitu pääkomponenttianalyysillä. Synbergin havaintojen mukaan asumiskulut sekä muut elinkustannukset vaikuttavat eniten estävästi muuttoon. Toiseksi tärkeimmäksi muuttamisen esteeksi ilmenivät paikkasidokset. Sisäistä muuttoliikettä analysoivassa kappaleessa on tehty myös useita muuttajien välisiä riippuvuustestejä.

Viimeisenä empiirisen analyysin kohteena luvussa 10 ovat opiskelijoiden muuttoliikkeet. Opiskelu-

mahdollisuudet alueilla ovat selvä vetotekijä. Jos niitä ei ole asuinpaikkakunnalla, yksilö joutuu muuttamaan muualle. Tulosten mukaan Syrjä-Venäjällä opiskelijat suunnittelevat myös tulevaisuutta varsin rationaalisesti: he eivät lähde opiskelemaan aloja, jotka eivät ole kiinnostavia. Opiskeluaikana muuttajat myös kiinnittyvät opiskelupaikkakunnalle ja voivat siten olla potentiaalista työvoimaa. Esimerkiksi Kirovskissa ja Apatiitissa on monipuolisia opiskelumahdollisuuksia, ja ne houkuttelevat nuoria laajemminkin. Sen sijaan Nelidovon alueella ei ole jatko-opintomahdollisuuksia, ja siten opintojen jatkaminen johtaa käytännössä muuttamiseen toiselle paikkakunnalle.

Väitöskirjan Päätelmät-luvussa Kari Synberg on erinomaisesti tiivistänyt vastaukset viiteen pääkysymykseensä. Tässä osiossa hän myös tuottaa multikausaalisen muuttoliikemallin näkökulmasta tutkimusaluekohtaisia kaavioesityksiä, joissa linkitykset eri elementtien välillä ilmenevät havainnollisesti. Nämä kaavioesitykset ilmentävät sitä laajaa ja monipuolista determinanttien kirjoa, mitkä liittyvät niin mikro-, meso- kuin makrotason systeemeihin.

Väitöskirjassa on runsaasti kuvioita, taulukoita, karttoja ja valokuvia sekä liitteitä, jotka rikastuttavat tutkimusta. Lisäksi tutkija on käyttänyt monipuolisesti lähteitä ja tutustunut alan kansainväliseen kirjallisuuteen. Synbergin kirja lisää tietouttamme Venäjän sisäisestä muuttoliikkeestä merkittäväällä tavalla.

Elli Heikkilä

K-G Olin: Årans medalj. Jakobstad. Olimex 2010, 205 p. ISBN 978-952-9600-20-5.

The Medal of Honor is the highest military decoration awarded by the United States government. It is bestowed on members of the United States armed forces who distinguish themselves "conspicuously by gallantry and intrepidity at the risk of his or her life above and beyond the call of duty while engaged in

an action against an enemy of the United States”. No less than six men born in Finland have received this medal, five of them Swedish Finns: Axel Sundquist from Jakobstad, Johannes Anderson from Vasa, Henry Hendrickson from Björneborg, Nick Erickson from Åland, Axel Westermarck from Borgå and John Eglit of Latvian descent. For some reason though, little has been written about them in any language.

K-G Olin has written a fascinating book about these forgotten heroes from Finland. The book is in Swedish, but I chose to write this review in English, because the author is quite well-known among the Swedish speaking readers in Finland, and deserves to get wider attention. Especially those with Finnish roots would surely find Olin’s fifteen (!) books interesting.

The format of the book and the hardcover binding is nice. The layout is professional and the illustrations of good quality. It would deserve color print, like his *Amerikafararna* (2006) but I do understand the need for cutting costs. Photos in sepia and toned interleaves would, however, have added much to the overall favorable impression of the book.

The “wow-factor” strikes you when reading. One cannot help but wonder how Olin has found all the interesting information that lies behind his storytelling. He has also corrected much misleading information in annals and archives – Names and places written in Finnish or Swedish are too easily misspelled, e.g. Axel Sundquist’s birthplace was recorded as “Furland, Russia”.

Olin is a good storyteller and makes history come alive. In a recent interview he said that he always has been fond of adventure stories, and this fascination shows clearly in *Årans medalj*. A professional historian would probably frown at parts of the narrative because it is quite often entertaining at the expense of historical precision, but everything is based on facts gathered from a multitude of sources.

The book spans the period from the great famine in Finland 1867 to the First World War and takes the reader from Cuba to the Philippines. Olin does not limit the stories to the medal receivers, but weaves the individual fates into a historical context, spiced with surprising turns and unexpected connections. Sometimes you get lost in the text; the sidetracks are many and winding, but always lead back to the heroes of this book. This is quite understandable, since the lives of the heroes are not known in detail, and only their stories would have made a very thin book.

It is surprising that so many Finns appear in the multitude of intersecting stories. One wouldn’t expect to find Finnish soldiers in the jungles of the Philippines at the turn of the century, Axel Westermarck from Borgå saving his comrades in Peking during the Boxer Rebellion or a Finnish connection in the Jack-the-ripper-murders. The name index at the end of the book will surely make many a genealogist happy.

Olin focuses on The Spanish-American war and its aftermath in the Philippines. Especially one of the Medal of Honor receivers, Axel Sundquist, is placed in the limelight, the others receive less attention. This works well, because Sundquist qualified for two medals but got one, and his life history seems to be better known than the others. There are only 19 receivers of the Medal of Honor in the world, and Axel would be the 20th, if Olin’s and his friends’ proposal to the Board for Correction of Naval Records is approved, as is told in the Epilogue of the book.

Axel Sundquist went to sea at a young age. The threat of being drafted into the Russian military kept him away from Finland since 1890. He joined the US-navy and served at “Chief Carpenter’s Mate” at USS Marblehead. She was engaged in battle in front of Cienfuegos in Southern Cuba in 1898, and there Axel showed his bravery as a member of a team cutting the telegraph cable at sea, under heavy fire from the enemy. For some strange reason everyone in the expedition, including the Finns Nick Erickson, Henry Hendrickson and John Eglit received the Medal of Honor except Axel. His turn came one month later for bravery in clearing 27 mines in the same waters where the cable was cut.

Axel married another Finnish immigrant, Maria Granholm 1899 in New York. The future looked bright and he was considered for an officer’s post. Unfortunately alcohol problems, financial difficulties and a deteriorating health shadowed the rest of his life. He died 1910 and got a Military Funeral worth a Medal of Honor recipient.

My favorite chapter of *Årans medalj* is the one about the Boxer Rebellion in China. The story is absorbing and does not go astray at any point. It is a breathtaking true adventure and would even make a good movie.

My final verdict is that *Årans medalj* is a good book. It does suffer from some minor flaws, Olin has obviously written under time pressure, since he refers to text frames without giving their location in the book, some text is unnecessarily repeated under the photos etc. At

times he demands much concentration of the reader; it is easy to get lost among the names and places.

It is a shame that none of the books by K-G Olin has been translated to English. *Årans medalj* would be an excellent choice that surely would apply to readers also outside Finland and Sweden.

Krister Björklund

Ulpu Takatalo, Härmän häjyt Siperiassa. Matti Unkurin tarina. Laaksonen. Jyväskylä 2010. 238 s. ISBN 978-952-5805-26-0.

Siirtolaisuudessa on yhtä monta tarinaa kuin lähtijääkin, ja ne ovat kaikki erilaisia. Siirtolaisuus on myös vakava asia, sillä lähtijä vie mennessään myös syntymättömät sukupolvet.

Yleensä siirtolaiseksi lähtö on ollut vapaaehtoisia, mutta onpa suomalaisia viety väkisininkin asuttamaan vieraita maita. Tämä koskee erityisesti Suomesta 1800-luvulla Siperiaan vietyjä rangaistusvankeja, joita Alpo Juntusen v. 1983 ilmestyneen väitöskirjan mukaan oli 3321 henkeä vuosina 1826–88. Tavallaan monet heistäkin olivat ”vapaaehtoisia” anottuaan elinkautisen tuomionsa muuttamista Siperiaan karkotukseksi. Rikoksista vankeuteen tuomittuja ja Siperiaan Suomesta lähetettyjä oli 1201 miestä ja 111 naista. Monet Siperiaan viedyistä olivat kotoisin Etelä-Pohjanmaalta, jossa viina, puukko ja miehen hurja luonto kuluivat läheisesti yhteen ja aiheuttivat paljon pahaa ja surua. Naisilla ylenen syy Siperiaan karkotukseen oli lapsenmurha. Yllättävän paljon Siperiaan lähdettiin Suomesta myös vapaa-ehtoisina siirtolaisina aikana jolloin ovet Amerikkaan olivat hyvin auki.

Tilastotietojen ja yleispiirteiden lisäksi Suomessa tiedetään melko vähän Siperiaan menneiden ihmisten elämästä ja myöhemmistä vaiheista. Monet karkotetuista menehtyivät jo pitkällä matkalla tai kuolivat pian Siperian karuissa oloissa. Siksi Ulpu Takatalon kirja Härmän häjyistä Siperiassa tuo uutta tietoa ja lihaa ja verta myös Siperiassa olleen suurikollisen Matti Haapojan luurangon ympärille. Kirjan kirjoit-

taja on itsekin kotoisin Alahärmästä muutaman kilometrin päästä teoksen päähenkilön Matti Unkurin kodista, ja hän on lapsuudessaan kuullut tarinoita Siperian Matista. Ulpu Takatalo on myös sukututkija, jonka mielenkiinto on kohdistunut erityisesti Pohjanmaan häjyihin. Niinpä Ulpu Takatalolla on ollut erinomaiset lähtökohdat kirjoittaa tällainen kirja.

Kirjan päähenkilö vain 20-vuotias Matti Unkuri tappoi kortinpelun ja juopottelun seurauksena samanikäisen naapurinpojan vuonna 1875. Surmansa saaneen miehen isä oli sanonut tappavansa poikansa surmaajan, jos Matti vielä palaa Alahärmään. Tämä lienee ollut yhtenä syynä, kun Kakolassa Turussa tuomiotaan kärsivä Matti Unkuri anoi karkotusta, ja v. 1878 hänet vietiin kävelemällä Siperiaan. Työteliäs Matti Unkuri menestyi hyvin, ja hän avioitui inkeriläistä syntyperää olevan Justina Andrejevan kanssa. Matti Unkuri rakensi hirsitalon Bugenen kylään, josta se siirrettiin myöhemmin Finyn kylään. Matti Unkuri kuoli vuonna 1927. Perheessä oli 11 lasta, jotka hajaantuivat ympäri Neuvostoliittoa, useiden menettäessä henkensä Neuvostoliiton etnisissä vainoissa 1930-luvun lopulla

Ulpu Takatalon teos on merkittävä Suomen siirtolaisuuteen liittyvä kulttuurihistoriallinen työ, jossa yhdistyy faktaa ja fiktiota erinomaisella tavalla tehden historian eläväksi. Matti Unkurin tarinan opetus on se, että vaikeissakin oloissa ihminen on oman onnensa seppä. Kirjaa elävöittävät myös Matti Unkuriin ja hänen perheeseensä liittyvät valokuvat Siirtolaisuusinstituutin arkistosta.

Kirjassa käsitellään Etelä-Pohjanmaan häjyjä laajemminkin Siperiaan vietyjen nuorten miesten näkökulmasta. Aihe kokonaisuudessaan vaatisi tarkempaa tutkimusta Suomen ja Venäjän arkistoissa. Asia koskettaa lähes jokaista Etelä-Pohjanmaan pitäjää.

Siperiaan viedyt suomalaiset liittyivät myös Amerikan-siirtolaisuuteen. Ilmeisesti muutama hurjapäa saattoi selvitä Kauko-Idän kautta Amerikkaan asti. Myös Australiassa eräs Russian Jack Long Pocketissa Queenslandissa saattoi sanoa vastatulleille suomalaisille: ”Katsokaa nyt Hallin Jannea silmästä silmään!”

Matti Unkurin rakentaman talon hirret on monien vaikeuksien jälkeen siirretty Seinäjoelle Suomen Siirtolaisuusmuseoon odottamaan talon pystytystä ja entisöintiä Venäjän ja Siperian Raitin varrelle. On tärkeätä, että Matti Unkurin ja hänen sukunsa tarina säilyy myös tuleville sukupolville Suomessa – ja ympäri maailmaa, sillä muuttoliike on globaali ilmiö tänäkin päivänä.

Olavi Koivukangas